

УДК

Осідак Ю. – ст. гр. 13

Гусятинський коледж Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя

«ЗОЛОТИЙ ВЕРЕСЕНЬ» 1939р.: АНЕКСІЯ ЧИ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ (РОЗДУМИ НАПЕРЕДОДНІ СІМДЕСЯТИРІЧЧЯ ІСТОРИЧНОЇ ПОДІЇ)

Науковий керівник: викладач Дудар І.А.

Колектив авторів навчального посібника з історії України (Л. Г. Мельник, В. Ф. Верстюк, В. Ф. Демченко та інші) вважають, що дії Радянського Союзу, спрямовані на включення вказаних регіонів до складу УРСР і БРСР, слід розглядати як триумф історичної справедливості, та досліджують, з одного боку, «передісторію» проблеми, а з іншого – політичні, економічні, соціальні наслідки її розв'язання.

На думку В. Іванова, приєднання до УРСР споконвічних українських земель Східної Галичини, Західної Волині, Північної Буковини та частини Бессарабії було важливою подією на шляху соборності України.

Досі серед істориків немає єдності в оцінці суті та характеру цього процесу, і тому різні дослідники по-різному називають сам факт входження українських земель до складу УРСР напередодні Другої світової війни: «анексія» (Д. Боффа), «включення» (Н. Верт), формальне інкорпорування, назване возз'єднанням (А. Жуковський, О. Субтельний), «возз'єднання, що носило характер акції окупаційного типу» (С. Кульчицький).

Процес, завдяки якому західноукраїнські землі опинилися у складі УРСР, не одновимірний, а, навпаки, багатоплановий. При його розгляді та аналізі слід мати на увазі той факт, що, хоча було здійснене етнічне возз'єднання, західноукраїнські землі ввійшли до складу УРСР, на практиці відбулася інкорпорація, тобто входження до складу СРСР. Передумання рішення Верховної Ради Радянського Союзу про возз'єднання аналогічному рішенню Верховної Ради України підтверджує цю думку. Тому розбіжності в термінології та оцінках очевидно зумовлені різними підходами дослідників до вирішення принципово важливої проблеми: у складі якої держави – України чи Радянського Союзу – фактично опинилися західноукраїнські землі.

Однак попри всю неоднозначність політики сталінського режиму в західноукраїнських землях, більшість істориків дійшли висновку, що возз'єднання українців в межах однієї державної структури вперше за багато століть було надзвичайно визначною подією, важливим кроком в розв'язанні українського питання.

«Об'єднання всіх етнічних територій мало великий психологічний і культурний вплив на розділених до того часу українців, - підкреслює канадський історик українського походження О. Герус. - Інтеграція і асиміляція західних українців в радянську систему з їхньою відмінною політикою, культурною та релігійною спадщиною виявилася, всупереч волі режиму, процесом двобічним. У той час як західні українці піддавалися систематичній комунікації, східні, або радянські українці, відривали ідеали й цінності своїх західних співвітчизників».

Прогресивне значення входження західноукраїнських земель до складу Української РСР незаперечне. Незважаючи на всі помилки, в політичних, економічних, соціальних перетвореннях, здійснюваних у краї під час радянзації, та всі злочини, допущені тут у часи сталінщини та пізніше, український народ після довгоочікуваного возз'єднання значно збагатив свій економічний і духовний потенціал.